

hed, der knytter sig til Universitetsundervisningen, ikke i nogen væsentlig Grad blive hæmmet ved det paatænkte Jernbaneanlæg, idet Undervisningen i Benyttelsen af Kikkerten og andre astronomiske Instrumenter kan henlægges til passende Tider af Døgnet. Desuden vil Universitetsundervisningen ikke kunne undvære det til Universitetets Observatorium knyttede Bibliotek, der nødvendigvis maa have en central Beliggenhed, da det ogsaa benyttes af andre end Astronomer.

Kommissionen har derfor foreslaaet en fremtidig Deling af Observatoriets Virksomhed, saaledes at den almindelige, saavel teoretiske som praktiske, Undervisning i Astronomi samt den daglige Tidstjeneste forbliver lige som hidtil ved Universitetets astronomiske Observatorium under Bestyrelse af Universitetets Professor astronomiæ, medens derimod Observatoriets øvrige Virksomhed, de planlagte videnskabelige Arbejder m. m. overføres til et nyt Observatorium, beliggende udenfor København og fjernet fra Jernbaner og andre forstyrrende Indflydelser.

Det nye Observatorium maatte da desuden kunne yde videregaaende studerende og yngre Astronomer Lejlighed til under et Ophold i samme at uddannes i praktisk Retning, ligesom der ogsaa til dette Observatorium kunde knyttes en Del af de under den danske Gradmaaling og Generalstabens topografiske Afdeling henhørende Undersøgelser vedrørende Gradmaalingen, Tyngdekraftens Variation, Justering af geodætiske Instrumenter m. m.

Foruden at betone Nødvendigheden af en Flytning for de videnskabelige Arbejders Skyld har Kommissionen tillige peget paa, at en Deling som den foreslaaede af Universitets-Observatoriets hidtidige dobbelte Formaal: dels pædagogiske, dels videnskabelige, utvivlsomt vil medføre en væsentlig Fordel i begge Retninger; thi den praktiske Undervisning i Benyttelsen af Instrumenterne lider selvfølgelig, naar Instrumenterne ofte i længere Tid skulle benyttes til nødvendige videnskabelige Arbejder, medens paa den anden Side Hensynet til Undervisningens Tarv ofte kan virke hæmmende paa Udførelsen af videnskabelige astronomiske Arbejder. Ved en Deling af den nuværende dobbelte Virksomhed imellem to Observatorier vil ethvert af disse kunne arbejde uafhængig af det andet for sit særlige Formaal. Her skal ogsaa bemærkes, at en saadan Deling for Tiden iværksættes for Berliner-Observatoriets Vedkommende.

Medens Kommissionen saaledes har fremhævet det som absolut nødvendigt for den videnskabelige Astronomi, at der etableres et Observatorium udenfor København, har den ikke fremsat bestemt Forslag om dettes Beliggenhed, idet der fra astronomisk sagkyndig Side i Kommissionen er fremkommet Forslag om at benytte Tiden, indtil Jernbaneanlægget ud for det nuværende Observatorium bliver fuldent, til at undersøge forskellige Pladers meteorologiske Forhold, særlig med Hensyn til Nætternes Klarhed, Stjerners Tindren og Vindens Styrke, og saa først senere bestemme sig for en Plads med gode atmosfæriske Forhold.

Kultusministeriet kan for sit Vedkommende ikke andet end finde det rigtigt, at man, forinden videre foretages, ved nøje Undersøgelse sikrer sig, at der kan skaffes en Byggeplads, hvor den astronomiske Videnskab kan dyrkes uden at forstyrres af uheldige ydre Forhold som ved det nuværende Observatorium, og hvor man dog har nogenlunde Sikkerhed for, at Forholdene ikke i en overskuelig Fremtid forandres ved forstyrrende Anlæg eller lignende.

Man har da indhentet nærmere Plan for og Overslag over Udgifterne ved disse Undersøgelser. Herefter skulle Undersøgelserne foretages paa 5 Steder, i Jylland, paa Fyn, Sjælland og Hveen samt i Skaane. Naar man har medtaget Hveen og Skaane blandt Undersøgestationerne, hvortil man har erhvervet den svenske Regerings Tilladelse, er det bl. a. fordi disse Egne ere kendte i Astronomiens Historie. Paa Hveen foretog jo Tycho Brahe endog uden Hjælp af Kikkert sine berømte Observationer. Man haaber gennem Undersøgelserne paa disse Steder at faa et godt Materiale til Sammenligning med de ved Undersøgelserne paa de danske Steder indvundne Resultater. Undersøgelserne skulle ved udstationerede Observatorer aarlig foretages i 2 Gange 4 Maaneder (Januar—Maj og August—December) under jævnlig Inspektion af en af Observatoriets Astronomer. Foretagendets Varighed vil afhænge noget af, hvormange Observatorer der kan faas, og af deres Udholdenhed, og vil blive mindst 2 Aar, højst 3 Aar.

Udgifterne ved disse Undersøgelser, derunder Honorar og Opholdspenge til Observatorerne, ville andrage ialt 17,000 Kr., hvoraf der i Finansaaret 1906—07 an-